

jih usmilijo dobrotniki, ki te verstice berejo, in jim pridejo na pomoč, zakaj siromaki so taki, da se jih Bog usmili. Prosim lepo, prosim za-nje! — Zdaj, pa že prepozno spoznavajo tukaj, kaj potrebuje vsaka soska: dimnikarja, ki ometa kamine, — ponočnih čuvajev, — srenjske sikalice, — zavarovanje sihot in blagá, — odprave slamnatih streh in kop, pa še mnogo drugih reči, ktere vé, drage „Novice“, tolikrat priporočujete. Oj! da bi drugi ne bili prisiljeni, še le po toliki škodi svojih potreb spoznati.

V. M. Živic.

Iz novomeške okolice 17. nov. — Dajte, drage „Novice“ natisniti v svarilo gospodarjem, zlasti pa kmetiškimi ljudem, ki se še vedno premalo varujejo ognja, naslednje verstice o kobni nesreči, ki je zadela — bodi Bogu milo! — stanovnike goriške vasi v mirnopoški fari, kjer je od 16. na 17. t. m. ponoči pokončal požár čvetero hiš, ter podal pogorelcem beraško palico v roke. Nesreča je toliko večja, ker niso le hiše zgorele, ampak žalibog! tudi druge reči, kakor senice z nasteljo in vso kermo, kašte z žitom, konobe z zeljem, repo in korunom vred. Revčkom, usmiljenja vrednim, ni ostalo ne cempera hrane ne za zimo ne zmladetje; šel je živež in seme, zraven tega pa še kmetijsko orodje. Ni se dalo družega oteti, kakor goveja živina, ki so jo k sreči sosedje pogorelcov iz hlevov izpeljali, da ni zapadla gotovemu poginu; dva vola pa sta zginula, kam da, sam Bog vé! Kako da se je ogenj izcimil, še ni dobro znano, — to se pa sploh terdi, da je neko dekle, ki je šlo v vas k merliču čuti, z gorečo tersko v rokah memo slame polne senice gredé zapalilo. Le žalibog! da je še vedno na kmetih nemarna navada z gorečimi terskami svetiti, bodi si zvečer ali na jutro, čeravno je to dokajkrat že grozno nesrečo napravilo. Prašam: bi mar ne bilo bolje in varniše si lučirn omisliti, da bi se takim nezgodam v okom prišlo? Zdramite se, ljubi moji, da se ne bote kesali, kadar je že prepozno — krava iz hleva!

M. Podgoriški.

Iz Ljubljane. V četrtek, 15. dan t. m. je nehalo samostojno krajnsko deželno poglavarstvo in delavnost dotičnih kancelij v Ljubljani se je končala. Odsihmal je krajnska dežela združena s teržaško-isterško in goriško in poglavarstvo vseh teh treh dežel je v Terstu pod Njih ekscelencijo gosp. dr. Burger-jem, čigar namestnik za take opravila, ki ne spadajo naravnost le v oblast deželnega poglavarja v Terstu, je za krajnsko deželo gospod grof Karl Hohenwarth, ki razun tega, da je deželni predstojnik, je tudi kantonski predstojnik za okolico ljubljansko, kakor je to tudi sedaj v vseh tistih deželah, ki so po novi osnovi zgubile samostojnost poglavarstva. Ker je po teh preuredbah tudi opravilstvo Njih ekscelencije našega deželnega poglavarja, grofa Gustava Chorinskiga, jenjalo, je bilo poslednje tri dni njih stanovanje celi dan polno različnih duhovnih in svetnih stanov, ki so prišli slovó jemat od gospoda, ki so 10 let bili Krajni občesposstovani poglavar in celi deželi dobro poznani, ker se niso zapirali v štiri kote svoje pisarnice, ampak v svojem visokem poklicu večkrat obhodili vse, tudi samotne kraje dežele naše. Lahko je tedaj zapopasti, da je tužna bila ločitev! — V vsem je nastalo poslednji čas neko živejše gibanje v našem sicer zlo mertvičnem mestu in strele leté na tukajšno hranilnico (šparkaso), kar je nje zastavnicá zavoljo premalo skerbne kontrole okradena bila, — strele leté na mestni odbor, kar se vé, da bode on volil poslanca v deželni zbor, — strele leté na društvo za dnarno pripomoč obertnikom, ker je otevíš čast Krajne, dežele slovenske, pismo poslalo preslavnemu Gospodu v Diakovar, — pa še hujše strele bojo letéle — tega smo si svesti — kadar bojo vsled cesarska diploma od 20. oktobra naši domačini terjali tudi pravice za slovensko zemljo. Al pustimo danes, kar še le bo; obernimo se k temu, kar je že. Najvažniši so sedaj tisti glasi, ki v „Laibacharci“ in unanjih

časnikih terjajo, naj po izgledu družih mest sedanji mestni odborniki, zapustivši svoje stole v mestni hiši, sklenejo nove volitve mestnih odbornikov gledé na to, da iz mestnih odbornikov se bo volil poslanec ali se bota volila poslanca v deželni zbor. Tudi mi smo popolnoma teh misel, naj se vseh 30 odbornikov vnovič voli, ker volitev mestnih odbornikov v letu 1850 ni imela v perspektivi deželnih poslancov. Al toliko se lahko s tem počaka, da pride deželna postava za krajnsko deželo na dan, da bomo vedili, pri čem da smo. Ta čas naj pa mestnjani naši dobro prevdarjajo, ktere možé bojo volili, da ne pridemo iz dežja pod kap ali iz lonca v kotel! — Prav ostuden glas pa je nasproti tisti, ki se je iz Ljubljane slišati dal predvčeranjim v dunajski „Oest. Zeit.“; na obrazu se mu vidi, da mu je slovenščina strašen tern v péti; odtod njegova neslana pisarija. Zakaj da je tukajšno društvo za pripomoč obertnikom onemu slavnemu gospodu častni diplom poklonilo, je očitno reklo v zahvalnem pismu, in ker, podelivši tako čast tudi našemu rajnemu knezoškofu in mnogim drugim, ni prašalo omenjenega korespondenta za njegovo visoko dovoljenje, je mislilo, da ga tudi sedaj prašati nima. Vidiš, drago društvo, ako hočeš hvaležno biti verlim možakom za dobrote, ki jih skazujejo slovenskemu narodu, moraš pred v Frankobrod prašati iti! O! to si tabart napačno storilo, da nisi. Kdo te je k temu napravil? — vpraša dalje mož iz Frankobroda. Ko bi bil v onem zboru bil, bi bil slišal, da Tvoje pismo je bilo že „fait accompli“, ko je rodoljubni predsednik Tvoj zboru tisti predlog napravil. Čakaj, čakaj, drago društvo! drugikrat Te bo mož iz Frankobroda še prašal: odkod jemlješ dnar, da ga posejuješ svojim ljudem!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Te dni je bila deželna postava za Tiroljsko oklicana, ktera je v poglavitnih rečéh štajarski, koroški in saleburžki enaka, zoper ktere, ker se ne ujemajo s potrebami današnjega časa, se od več strani tako veljavni glasi čujejo, da jih sl. ministerstvo skor ne bo moglo popolnoma prezreti. Tiroljci bojo vsled svoje deželne postave poslali 56 odbornikov v deželni zbor in sicer po 14 iz čveterih stanov, namreč 14 višjih duhovnov, 14 žlahnikov, 14 mestnjanov, 14 pa iz kmetov. Pravijo, da prva deželna postava, ki pride sedaj na dan, bode za Česko, in ker jih ima potem še kakih 17 priti, bo precej dolgo terpelo, preden se bojo mogli deželni zbori v nemško-slovanskih deželah začeti; Ogrin in Ogron pridružene dežele bojo potem takem s svojim deželnim zborom ali pa s svojimi deželnimi zbori (kako bo ta reč, še ni gotovo) že mogli dosti pred začeti. Ker pa bo prihodnji državni zbor deloma iz poslancov deželnih zborov obstal in ker po cesarskem patentu od 20. oktobra se vprihodnje ne more nobena postava dati brez pripomoči deržavnega zbora, bo tedaj še precej dolgo terpel prenehlejš za postavodaje.

— Po cesarskem ukazu se imajo odpustiti opomini, ki so dosihmal časnike vsled §. 22. postave doleteli in kteri, če trikrat pridejo, življenje ugasnijo časniku. Čeravno s tem ukazom še ni preklicano tisto novinarstvu zlo nevarno opominovanje, je vendar to pomilostenje znamenje, da se ima časnikom nekako prostejše gibanje dovoliti.

— 17. dan t. m. se je presvitla cesarica, od Njih Veličanstva spremljena do Bamberga, podala na pot v Madeira, kjer bo 6 mescov ostala. Z njo je šel nje mlajši brat in 20 družih oseb možkih in ženskih, nji v postrežbo. Madeira, otok v atlanskem morji, je kos Afrike, pa lastnina portugalskega kraljestva; glavno mesto tega zlo rodovitnega otoka je Funhal, 100 milj od Lisabone, z 18.000 stanovavci.

— Kazenska pravda zoper Richter-ja se je spet začela v pondeljek. Ker poprejšni predsednik gosp. Schwarz še ni zdrav, je predsednik sedaj gosp. Winter.

— Ker so pivarji (ólarji) ceno piva (ola) podražili za 4 krajc. pri bokalu, je to naše olopivce razkačilo tako, da se jih je veliko zaklelo ne pokusiti ola pred, dokler ne bode cena spet po starem. Pivar švehatski se je oglašil zoper to agitacijo ter olopivcom dokazal, da pri vsi tej višji ceni bo še dokaj zapivaril, ker je cena hmelja poskočila z 250 gold. pri centu, vagán ječmena pa za 1 gold. 60 krajc.

— Miloserčne sestre, katerim je, kakor v več družih mestih, gospodarstvo in oskerbništvo bolnikov tudi v dunajski véliki bolnišnici videnski izročeno, so te dni v ostri preiskavi, ker so se vsi zdravniki te bolnišnice hudo pritožili, da ne ravnajo tako kakor bi imele ne v postrežbi, ne v kuhinji itd. Deželno poglavarstvo je poslalo deželnega svetovavca grofa Mniška, zdravstvenega svetovavca gosp. dr. Bernta in gosp. korarja Holcinger-a v bolnišnico, da vpričo gospoda vodja in gospé priorke natanko zaslišijo pritožbe vseh zdravnikov, sami preiščejo vse, in potem razsodijo, kako in kaj. Konec pravde še ni znan, ker preiskava še zmiraj terpi.

— Nove papirnate desetice so že narejene, in menda že ta teden se bojo izdajati začele.

Štajarsko. Iz Gradca 14. nov. V včerajšnjem zboru so mestni odborniki po večini glasov sklenili ministerstvo prositi, da gledé na novo deželno postavo dovoli novo volitev odbornikov mestne županije po predpisu županijske postave od leta 1849.

Reka 13. nov. V včerajšnjem zboru je mestni odbor enoglasno sklenil po banu horvaškem Njih velič. cesarju prošnjo pokloniti, naj se sedaj Reki, ko je spet v zvezo z Ogerskim stopila, dá samostojnost nazaj, ki jo je to mesto imelo do leta 1848. — Ob novem letu morajo začeti vradnije, politične in sodniške v horvaškem jeziku svoje opravila opravljati.

Česko. Iz Prage. Kakor „Čas“ pripoveduje, je nekoliko tistih študentov, ki so se ob vseh Svetih udeležili svečanosti na pokopališču volšanskem, obsojeno v zapor za 24 do 48 ur, 4 pa bi imeli Prago zapustiti; zoper to sodbo so se pritožili, in vseučilišni rektor in direktor politehnike si prizadevujeta, da bi se odpustila kazen. — Za gotovo se pripoveduje, da sedanji deželni poglavar moravski, grof Forgač, bode deželni poglavar česki. — Krajcarjev pri nas silno pomanjkuje; novi 4krajcarji, ki so bili sém ter tje prve dni tega mesca viditi, so zginili spet kakor kafra; kdor menja bankovec goldinarsk, prejme pol soldov cel kup.

Galicija. Iz Lvova. Kakor je v Krakovi akademijno starešinstvo z študenti vred prosilo za vpeljavo poljskega jezika na vseučilišču ondotnem, tako so tudi študentje vseučilišča lvovskega hotli ministerstvo prositi za to; al oostro jim je prepovedano bilo, češ, da študentom, ker niso skupščina (korporacija), ne gré pravica prošnih pisem, ki so po ukazu dežel. poglavarstva od 2. novembra t. l. sploh prepovedane.

Ogersko. Vse se giblje, in od zora do mraka pa še celó ponoči ni mirú, kako naj bi se izpeljal cesarski diplom od 20. oktobra. Dve stranki: stranka Madžarov „stare korenine“ in stranka mlajša svobodnejša si delate nasproti. Kakošen kruh bo iz te moke, se še ne vé. Grof Karolyi je vendar prevzel administracijo peštanske županije, ktere se je dolgo branil. Precej Donave bo še v morje steklo, preden bojo vse županije gotove.

Erdeljsko. Iz Brašovega 9. nov. Skozi 3 dni dežuje pri nas kakor da bi iz škafa lilo; od več strani slišimo od hudih povodinj.

Solnograško 9. nov. Tudi pri nas so nekteri mestni

odborniki nasvetovali novo volitev mestnega odbora; al večina je njih svét poderla, češ, smo že tudi mi dobri za deželni zbor! Se vé da: prijetno je za domovino v mestnem zboru — dremati!

Dalmacija. Iz Kotor 15. nov. Tisti Černogorec Kadič, ki je umoril kneza črnogorskega, je še zmiraj pri nas zapert, ker sodba, da ima ob glavo djan biti, na Dunaji še ni poterjena.

Iz Benetk. Tudi pri nas in v Terstu so zaperli poslednje dni spet več oséb izmed uradnikov c. kr. pomorskega oskerbništva, na ktere sum letí, da so deležniki velike goljufije, ki se je godila pri proviantu in monturi v lanski laški vojski.

Laško. Vojskovodja avstrijske armade na Laškem fzm. Benedek je iz Verone 14. dan t. m. oklical prvo armadno povelje, v katerem med drugim pravi, da izvoljen od cesarja za imenitno službo prevzame komando poln zupanja na junaško armado. „Kadar bo bila resna ura — sklepa slavni poveljnik — mi bo na pomoč izurjenost in pogumnost vaša, moja poštena volja, moja stara vojaška sreča in blagoslov Božji! Tako hočemo cesarju zvesti in verli vojaki biti in — če pride boj — zmagati ali pa častno pasti. Slava cesarju!“ — Iz Genove so že prišle novice, da je general Garibaldi že prišel domú v samotno Kaprero na severno-izhodnjem bregu otoka Sardinskega, kjer bo kmetovaje ostal do prihodnjega svečana, dokler ne zapoje — kakor je v svojem poslednjem oklicu rekel — vnovič bojna tromba na Laškem. — Gaeta se še zmiraj derži; kralj neapolitanski Franc II., ki je s svojo rodovino še zmiraj tam, pravi, da se hoče braniti do zadnjega moža. Pravijo, da tudi sv. oče papež ne bojo Rima pred zapustili, dokler kralj ne zapusti Gaete.

Francozko. Iz Pariza. Cesarica francozka je zapustila Pariz in se podala v Škocijo. Vse se čudi, kaj to pomeni, pa nobeden pravega ne vé, ker cesarica ni bolna; to pa se zlo govori, da pobožno gospó serce silno boli, da cesar Napoleon preterdo ravná s papežem.

Angleško. Iz Londona. Po vseh časnikih nosi zvonec sedaj spet to, kar sta ministra Russel in Palmerston 14. dan t. m. v neki mesarski skupščini govorila zagovarjaje laške prekucije; vse nju besede so letéle na to, „da imajo Lah prav, da so zapodili malovredne kralje in si izvolijo bolje!“

Černogora. Iz Cetinja 1. nov. Naš knez, še le 19 let star, se bo 11. dan t. m. oženil z 14 let staro, pa zalo hčerko starašina in vojvoda Vukotića. Černogorcom je ta ženitev prav po volji. Dohodki kneza našega se štejejo na 140.000 gold. za leto; Rus mu daje 42.000 gold. vsako leto, ravno toliko Francoz, Černogora pa okoli 50.000 gold.

Pogovori vredništva. Gosp. J. L. v Ž: Prejeli smo prvo polovico. Hvala lepa! Začeli pa bomo z zanimivo povestjo koj ob novem letu, da pride vsak oddelek posebej. — Gosp. J. F. v T: Dobro došli Lomenčani! — Gosp. J. K. v zl. Pr: Hvala! Natisnili bomo berž drugi pot.

Žitna cena

v Kranji 3. septembra 1860.

Vagán pšenice domače 6 fl. 60. — banaške 6 fl. 70. — reži 4 fl. 75. — ječmena — fl. —. — ovsa 2 fl. 20. — proso 3 fl. 75. — ajde 3 fl. 95. — koruze 4 fl. 40. — soršice —

Kursi na Dunaji 19. novembra.

5% metaliki 66 fl. 25 kr. Ažijo srebra 35 fl. 10 kr.
Narodno posojilo 77 fl. 10 kr. Cekini 6 fl. 43 kr.